

Спеціалізованій вченій раді
Д 26.056.02 при Київському
національному університеті
будівництва і архітектури

ВІДГУК

офіційного опонента

ТИШКЕВИЧ Ольги Петрівни

да дисертаційну роботу Костюченко Ольги Анатоліївни на тему

«Принципи архітектурно-планувальної організації арт-центрів»

представлену на здобуття наукового ступеня

кандидата архітектури за спеціальністю

18.00.02 – Архітектура будівель та споруд

На розгляд представлена дисертаційна робота Костюченко О.А. яка складається з анотації, списку публікацій, вступу, трьох розділів із висновками, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить - 250 сторінок, з яких основного тексту 127 сторінок, ілюстрацій – 45 сторінок, список використаних джерел (223 позиції бібліографії) – 18 сторінок, додатки – 38 сторінок.

Актуальність теми дисертаційного дослідження

Доступність мистецтва для широких верств населення, залучення людей до мистецьких заходів набувають важливого значення в сучасному світі. Надзвичайно необхідним є створення відповідних архітектурних просторів. Дисертаційна робота Костюченко О.А. присвячена проблемі дослідження архітектурно-планувальної організації арт-центрів. Тема дисертації є актуальною та відображає сучасний стан змін форм мистецтва, а також необхідність формування нових архітектурних об'єктів, які відповідають цим змінам.

Заявлена у роботі та винесена у назву кандидатського дослідження Костюченко О.А. проблема зорієнтована на дослідження принципів архітектурно-планувальної організації арт-центрів. Розгляд дисертантом арт-центрів не є випадковим, оскільки саме цей тип будівлі набуває розповсюдження

у світі і в Україні, зокрема. Костюченко О.А. критично проаналізовано теоретичні положення вітчизняних і іноземних учених та архітекторів з питань архітектурно-планувальної організації таких будівель. Порівняльний аналіз формування арт-центрів в Україні та за кордоном показує, що вітчизняна практика в більшості випадків не відповідає загальносвітовим тенденціям. Недоліки в проектуванні, будівництві та експлуатації арт-центрів в Україні пов'язані з відсутністю сучасної спеціальної літератури, зокрема нормативних матеріалів і науково обґрунтованих рекомендацій для їх проектування. Відтак, можна констатувати, що питання архітектурно-планувальної організації арт-центрів у вітчизняній науці до сьогодні не було предметом окремих досліджень.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Робота пов'язана з державними документами серед яких Указ Президента України від від 12 січня 2009 р. № 6 «Про деякі невідкладні заходи щодо підтримки культури і духовності в Україні», Угода між Урядом України та Європейською Комісією про участь України у програмі «Креативна Європа»(Угоду ратифіковано Законом № 978-VIII від 03.02.2016), Стратегія розвитку міста Києва до 2025 року (ініціатива «Культурна височина»), Комплексна цільова програма «Столична культура 2016-2018» (підпрограма 1: Міська цільова програма «Київ мистецький») Напрямок дослідження відповідає планам науково-дослідних робіт кафедри архітектури Національного авіаційного університету: НДР № 80/10.01.06 «Модернізація змісту вищої архітектурної освіти в умовах інформатизації суспільства» та НДР № 0114U001605 «Модернізація методичної системи підготовки майбутніх архітекторів».

Наукова новизна одержаних результатів

Вперше:

- науково обґрунтовано новий тип закладу – арт-центр як комплексний об'єкт з експозиційними, видовищними та навчальними функціями;

- досліджено еволюцію формування протягом чотирьох часових періодів (20-21 ст.) від музейних, виставкових та клубних закладів до сучасних арт-центрів;

- виявлено особливості функціональної та архітектурно-планувальної організації арт-центрів;

- сформульовано принципи архітектурно-планувальної організації арт-центрів (атрактивності архітектурного образу, диверсифікації функцій, інтегральної комунікативності приміщень, симбіотичного середовища);

- розроблено теоретичні моделі функціонально-планувальної організації арт-центрів чотирьох типів з мінімальним, стандартним, розширеним складом приміщень, надано рекомендації щодо їх розміщення, параметрів основних приміщень та планувальних схем.

Удосконалено:

- класифікацію масових типів будівель громадського призначення за рахунок включення нового типу будівлі – арт-центру за критеріями (масштабом діяльності, організаційним рівнем, місцем розташування, видом діяльності, місткістю, складом приміщень, просторовим рішенням);

Отримали подальший розвиток:

- рекомендації щодо архітектурно-планувальної організації, розташування та удосконалення об'ємно-просторових рішень арт-центрів в різних містобудівних умовах.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Детальне ознайомлення з текстом дисертації Костюченко О.А. дає підстави стверджувати, що підхід автора до дослідження є об'єктивним. Наукові положення, висновки, теоретичні та практичні результати, які автор запропонував в дисертації є обґрунтованими. Вони базуються на загальновизнаних методах аналізу та врахування факторів, функціонального аналізу досліджуваного об'єкта, математичного розрахунку, графічного моделювання. Обґрунтованість положень та рекомендацій дисертації

підтверджується впровадженням їх результатів у проектні роботи та навчальний процес.

Оцінка змісту і висновків дисертаційного дослідження

Структура дисертаційного дослідження відповідає меті, завданням і обраній методиці роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків і списку використаних джерел, що нараховує 223 позиції й оформлений згідно із державним стандартом.

У «**Вступі**» зазначено також теоретичне та практичне значення отриманих результатів, вказано способи апробації дослідження, зв'язок роботи з науковими програмами.

Послідовно дотримуючись аналітичного підходу до матеріалу, у першому розділі «**Сучасні тенденції та практичний досвід архітектурно-планувальної організації арт-центрів**» наведено огляд теоретичних досліджень розвитку та формування арт-центрів, виявлено сучасні тенденції формування арт-центрів (на основі узагальнення вітчизняного й зарубіжного досвіду проектування та будівництва). На основі опрацьованих матеріалів, аналізу існуючих теоретичних досліджень розвитку і формування арт-центрів, виявлено тенденції організації та визначено ряд питань щодо формування арт-центрів, виявлено основні напрями розвитку даного типу будівлі та визначено наукові гіпотези, які вимагають відповідного обґрунтування.

У другому розділі «**Методи дослідження та особливості архітектурно-планувальної організації арт-центрів**» розглядається загальна методика й основні методи дослідження. У цьому ж розділі розглянуто фактори, що впливають на архітектурно-планувальну організацію арт-центрів, серед яких визначено найбільш впливові. Сформульовані вимоги до формування архітектури будівель арт-центрів, які стосуються аспектів містобудівного розміщення, функціонально-технологічної організації, об'ємно-планувального й архітектурно-художнього формування будівель. Визначена структура арт-центру. В роботі запропонований склад і групи приміщень кожного типу арт-центрів. Узагальнені засади параметрів експозиційних приміщень, сучасні технологічно-експозиційні вимоги, методи й умови експонування предметів

сучасного мистецтва та їх вплив на організацію внутрішніх просторів будівель арт-центрів.

Третій розділ **«Принципи та рекомендації по архітектурно-планувальній організації арт-центрів»** є підсумковим. На основі аналізу соціально-культурних умов розвитку, містобудівних особливостей розміщення, функціонально-планувальних основ формування арт-центрів, визначені головні принципи та прийоми їх архітектурно-композиційної організації, серед яких особливе значення мають чотири такі принципи: принцип атрактивності (домінантна роль об'єкту), принцип образної диверсифікації, принцип інтегральної комунікативності, принцип симбіотичного середовища. Для використання в практиці архітектурного проектування розроблено чотири архітектурно-типологічні моделі арт-центрів.

Загальні **«Висновки»**, що містять підсумки всього дослідження, є науково достовірними, відповідають поставленим завданням.

Загалом робота написана науковою мовою, має логічну побудову. Висновки та практичні рекомендації дисертаційного дослідження, розроблена методика архітектурно-планувальної організації арт-центрів мають наукову цінність, аргументовані, ґрунтуються на результатах проведених досліджень, повністю відповідають поставленим завданням дисертації.

Наукове і практичне значення отриманих результатів

Результати дисертаційного дослідження Костюченко Ольги Анатоліївни **«Принципи архітектурно-планувальної організації арт-центрів»** мають теоретичне та практичне значення. Вони можуть бути використані для подальшого удосконалення нормативної бази щодо проектування культурно-видовищних та дозвіллєвих закладів, у навчальному процесі під час курсового та дипломного проектування. Запропонована класифікація та номенклатура арт-центрів може бути покладена в основу будівництва таких типів будівель. Розроблені практичні рекомендації щодо функціонально-планувальних та композиційних рішень, сформульовані наукові принципи архітектурно-планувальної організації сприятимуть підвищенню якості проектних вирішень будівель арт-центрів .

Повнота викладення результатів дослідження в опублікованих працях

Наукові результати дисертації відображені у 30 друкованих працях, в тому числі у 4 статтях у наукових фахових виданнях, 1 стаття в іноземних фахових виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз, у 17 публікаціях у збірниках матеріалів і тез конференцій, 8 статей у періодичних виданнях.

Ідентичність змісту автореферату і основних положень дисертації.

Зміст автореферату є ідентичним основним положенням дисертації.

Дискусійні положення:

1. У висновках роботи запропоновано створення централізованої мережі арт-центрів. Враховуючи світовий досвід формування культурно-видовищних закладів, вітчизняний досвід функціонування централізованої мережі дозвіллевих закладів, в сучасних соціально-економічних умовах ефективність такого підходу викликає сумніви.

Зауваження до дослідження:

2. В роботі зустрічається недостатньо коректне вживання окремих термінів, зокрема, «архітектурний організм» (стор.190), «еластичне об'ємно – просторове рішення» (стор.220), «містобудівне системоутворення» (стор.220).

3. Запропоновані назви принципів диверсифікації та симбіотичного середовища по суті є загальноприйнятими термінами багатофункціональності та контекстуальності, використання яких було б більш доречним.

4. В роботі наявні незначна кількість орфографічних помилок та русизмів.

5. Назва підрозділу 2.3 «Методичні підходи до архітектурно-планувальної організації арт-центрів», в якому фактично розглянуто функціонально-планувальну організацію арт-центрів, не в повній мірі відображає зміст підрозділу.

Зазначені зауваження не знижують високого рівня представленого дослідження.

Загальний висновок.

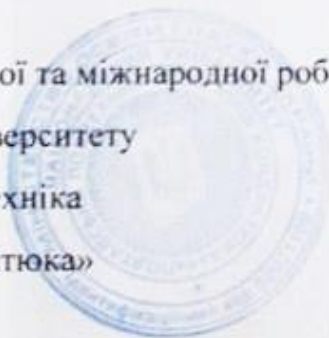
Дисертаційна робота Костюченко Ольги Анатоліївни «Принципи архітектурно-планувальної організації арт-центрів» містить нові висновки, наукові узагальнення щодо досліджуваного предмета, які разом розв'язують актуальну для сучасної архітектурної науки проблему формування культурно-видовищних та дозвіллевих закладів нових типів. Дисертація «Принципи архітектурно-планувальної організації арт-центрів» є самостійною завершеною науковою працею, яка відповідає вимогам МОН та паспорту спеціальності 18.00.02 – Архітектура будівель та споруд, а її автор - Костюченко Ольга Анатоліївна заслуговує присудження наукового ступеня кандидата архітектури за спеціальністю 18.00.02 – Архітектура будівель та споруд.

Офіційний опонент:

кандидат архітектури, доцент,
доцент кафедри
архітектури будівель та містобудування
Національного університету
«Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»

Тишкевич О. П.

к.е.н., доцент,
проректор з наукової та міжнародної роботи
Національного університету
«Полтавська політехніка
імені Юрія Кондратюка»

Сівіцька С. П.